

ANALIZA BILANSA

Dodatak „Narodnom Blagostanju“

BROJ 41

BEOGRAD, 14 OKTOBAR 1939.

GODINA XI

Sadržaj:

Творница за душик, д. д., Руше

„Ага-Руше“, здружене југословенске творнице ацетилена и оксигена д. д., Руше код Марибора.

Трговачка банка — Cetinje

ТВОРНИЦА ЗА ДУШИК, Д. Д., РУШЕ

Потрошња вештачких ђубрива у земљи је још увек сразмерно незнатна, ма да Југославија у погледу њихове производње заузима прилично важно место. Ми имамо неколико великих фабрика, од којих се три баве производњом нитрата, и то две у Далмацији и једна у Рушама. С обзиром на слабу домаћу потрошњу, споменуте три фабрике упућене су у првом реду на извоз. Фабрика у Рушама не може да пласира у земљи просечно ни 10% своје производње вештачких ђубрива. Предузеће је основано пред крај 1916, а своју фабрику азота у Рушама пустило је у погон у јулу 1918, дакле пар месеци пред свршетак прошлог Светског рата. У првим послератним годинама предузеће је прешло и на производњу карбида и кисеоника. До 1930 били су и пословни резултати увек задовољавајући, тако да је редовно дељена и примерна дивиденда. Од 1930 до 1935 потрошња вештачких ђубрива рапидно се смањује, како у земљи, тако и у иностранству. Разуме се да се упоредо с тим смањивала и производња Творнице за душик д. д., Руше.

После 1935 предузеће се постепено опет опоравља. Наиме, у тој години почела је понова да расте производња његових главних производа: карбида и кречног азота — калцијевог цианамида; у тој години се је почело и с производњом ферохрома и феросилицијума. У току 1936 и 1937 промет је показивао даљу тенденцију пораста, у првом реду благодарећи повећању извоза. Нарочито је напредовао извоз калцијевог цианамида и ферохрома, али су цене и даље показивале тенденцију опадања. С обзиром на то су последњих година и пословни резултати; ма да су се у поређењу са 1935 и ранијим годинама поправили, били још увек доста скромни. Прошлогодишње запослење фабрике било је, најзад, опет потпуно задовољавајуће. Управа напомиње у свом последњем извештају да су постројења у току 1938 била већином потпуно запослена. Опадање цена није се наставило, тако да је и финансијски ефекат потпуно задовољавајући. Благодарећи томе опет се је приступило исплати дивиденде, а и амортизациони отписи су већи него у 1937. Иначе, после 1930 дивиденда није дељена. На прошлогодишњи рад у фабрици неповољно је утицало ненормално ниско водно стање Драве. С обзиром на то није се могла израдити цела количина производа, за које су још у току прошле године примљене фиксне поруцбине. Да би се примљене поруцбине могле благовремено извршити ове године, морала се је опет ставити у погон и калорична централа. Тиме се повећавају и производни трошкови.

Биланси Творнице за душик д. д. Руше, за последње четири године овако изгледају:

Рачун изравњања

Актива	1935.	1936.	1937. 1938.	
			у хиљадама динара	
Непокретности	462	451	440	437
Станбене зграде	—	1.784	1.386	1.221
Фабричке зграде	9.396	7.007	6.502	5.598
Фабрички уређај	5.229	4.227	3.985	3.546
Цесте, путеви, мостови	15	10	5	1 дин.
Покретности	130	184	255	300
Оруђе и алат	2	34	41	42
Инвест. укупно	15.234	13.697	12.614	11.144
Сировине и материјал	4.667	6.979	8.846	10.579
Фабриката	14.957	16.158	13.494	10.542
Благајна	67	96	102	110
Дужници	14.274	13.184	21.663	17.428
Ефекти	161	161	351	161
Римесе	—	97	63	90
Трајна учешћа	1.981	1.981	1.981	1.981
Пасива				
Главница	20.000	20.000	20.000	20.000
Резервна главница	582	582	582	582
Ред. резервни фонд	1.766	1.766	1.766	1.766
Резервни фонд II	500	500	500	500
Фонд валоризације	5.000	5.000	5.000	5.000
Резерва за изградњу раднич. станова	350	350	350	350
Разне резерве	—	—	—	—
Сопств. средства	28.198	28.198	28.198	31.173
Повериоцији	23.125	24.100	30.387	18.844
Пренос добити	886	19	57	530
Добит. тек. год.	—	37	473	1.490
Губитак тек. год.	(— 867)	—	—	—
Збир биланса	51.343	52.354	59.115	52.037

Збир биланса, који је са 52,3 мил. у 1936 години био порастао на 59,1 мил. дин. у 1937, крајем 1938, опет износи само 52 мил. У току последњих десетак година промене код сопствених средстава биле су сасвим незнатне. Међутим, у прошлој години она су повећана за 2 мил. 975 хиљ. дин. Створене су три нове резерве, од којих је највећа она од 2,2 мил, која треба да покрије повећање производних трошкова изазвано тиме што се је у овој години морала опет пустити у погон калорична централа. Ове три нове резерве исказане су у пасиви под називом „разне резерве“. Крајем 1938 укупна сопствена средства, не рачунајући чисти добитак ни евентуалне латентне резерве које предузеће има код својих инвестиција, износила су 31,17 мил. дин. Сопствена средства покривају не само све инвестиције, него и готово целу залиху сировина, материјала и фабриката, односно, после покрића укупних

инвестиција могло се је употребити округло 20 милиона динара за допуну обртног капитала. Насупрот томе, пре опште привредне кризе, у 1929 години, готово цео обртни капитал био је финансиран туђим средствима. Крајем 1938 повериоци су износили 18,8 мил. према 30,3 мил. у претходној и 24,1 мил. дин. у 1936 години. До повећања поверилаца у 1937 у односу на претходну годину било је дошло због повећања дужника. На плаћање робе које се врши преко клиринга морало се је у то време дуже чекати. У току прошле године прилике су у том погледу биле повољније. Затим су у 1938 и залихе фабриката биле мање него у 1937 и ранијим годинама, тако да су се и повериоци могли смањити.

Укупне инвестиције билансиране су са 11,1 мил. Њихова набавна вредност је најмање десет пута толика. У 1938 за нове инвестиције издат је износ од 1,5 мил., а у току последњих пет година око 10 мил. дин. Предузеће не исказује фонд амортизације у пасиви, него отписе врши непосредно смањивањем набавне вредности инвестиција у активи. Залихе сировина и материјала исказане су са 10,58 мил. У односу на претходну годину повећане су за 1,7 мил., што је изазвано већим набавкама, нарочито већом набавком антрацита. Иначе, залихе фабриката у 1938 биле су за скоро 3 мил. дин. мање него у 1937. То је због тога што је и прошлогодишња продаја фабриката била јача него у 1937 и у неколико претходних година. Поред тога, ни прошлогодишња производња, као што је већ споменуто, због ниског водостања није могла да достигне количину за коју су већ у току 1938 биле примљене фиксне поруџбине. Трајна учешћа билансирана су са 1,98 мил. Творница за душик Руше учествује у Кречани Цеље, као и у Творницама Ацетилена и оксигена „Ага-Руше“.

Рачун губитка и добитка

Расходи	1935.	1936.	1937.	1938.
	у хиљадама динара			
Општи трошкови	2.601	3.180	3.433	3.566
Порези	1.387	1.020	1.506	2.151
Дубиозе	339	27	102	6
Амортизација	1.486	1.950	2.623	2.982
Пренос добити	886	19	56	530
Губитак тек. год.	(—867)	—	—	—
Добитак тек. год.	—	37	473	1.490
Приходи и				
Пренос добити	886	19	56	530
Од пословања	4.946	6.214	8.138	10.194
Збир прихода	5.832	6.233	8.194	10.724

Бруто приходи пословања, који су били пали сарекордне висине од 13,2 мил. у 1929 на 4,94 мил. у 1935, износили су прошле године 10,19 мил., за око 2 мил. више него у претходној и за скоро 4 мил. дин. више него у 1936 години. Благодарећи најригорознијој штедњи општи трошкови у 1935 били су у односу на 1929 или 1930 по прилици преполовљени. Последњих година и они опет расту, али знатно спорије него приходи од пословања. У 1938 години они су били само за 133 хиљ. већи од оних из 1937. Као што се види, повећање је сасвим незнатно. Побољшавање односа између брутоприхода и опшних трошкова створило је могућност и за појачање амортизације инвестиција. У 1938 она је износила 2,98 мил. према 2,62 мил. у претходној, 1,95 мил. у 1936 и 1,48 мил. дин. у 1935 години. Јаку тенденцију пораста показују и издаци за порезе. У 1938 они су износили 2,15 мил. према 1,50 мил. у претходној и 1,02 мил. дин. у 1936 години. Прошлогодишњи чисти добитак износи 1,49 мил., а са преносом из

1937 и ранијих година, 2,02 мил. дин. Од тога је употребљено за исплату 5% дивиденде 1 мил. дин., за тантијему 35 хиљ. и за повећање резервног фонда 134 хиљ. дин., док је остатак од 850 хиљ. пренет на нови рачун.

У управи била су г.г.: д-р Фран Виндишер (претседник), Ервин Филип и Август Тости (потпретседници), Лудвиг Хопфгартнер, Светислав Јовановић, д-р Станко Житко, Јосип Ажман, инж. Карл Плацер, Иван Авсенек, Антон Крејчи и Феликс Странски. У надзорном одбору су господа: Рихард Југ, Георг Прелојтнер, Јошко Бибер и Јохан Вотке. Државни комесар је г. д-р Јосип Хубад.

„АГА-РУШЕ“ ЗДРУЖЕНЕ ЈУГОСЛОВЕНСКЕ ТВОРНИЦЕ АЦЕТИЛЕНА И ОКСИГЕНА Д. Д., РУШЕ КОД МАРИБОРА

Оснивање друштва „Ага-Руше“, које у првом реду израђује оксиген и „ацетилен дису-плин“, као и за ове гасове потребне апаратуре и материјал, извршено је непосредно пре избијања опште привредне кризе, 1929 године. Због тога су прве пословне године биле неповољне. Поред тога, друштву нису биле поверене лиферирације „ацетилен дису-плина“ за потребе државних железница које су биле стављене у изглед. Иначе друштвена фабрика у Босанском Броду је углавном једино за то у своје време и основана. Фирма „Ага-Руше“ има једну фабрику за производњу оксигена и „дису-плина“ и у Раковици код Београда, а са својом матицом, Творницом за душик д. д. Руше, има уговор за добаву оксигена и „дису-плина“ које продукте Творница за душик израђује у сопственој фабрици у Рушама. Рад у Босанском Броду, морао се је пре неколико година сасвим обуставити, јер је приватна потрошња била незнатна, а поруџбине од државних железница су изостале. Један део постројења тамошње фабрике пренет је, због тога, у Раковицу, а један део је стављен на расположење Творници за душик д. д. Руше, која сада, као што је већ споменуто, у сопственој фабрици израђује „дису-плин“ за „Ага-Руше“. Недавно се је приступило подизању филијалних фабрика у Алипашином Мосту код Сарајева и у Скопљу.

Последњих година продаја свих продуката „Ага-Руше“ била је у порасту. Узрок за то треба тражити углавном у чињеници, да предузеће води необично живу систематску и стручну пропаганду. Фирма има за то своје инжењере, који заинтересованима држе предавања о најрационалнијем начину аутогеног заваривања метала. Ова пропаганда врши се и на свим изложбама, као и на сајмовима у Београду, Љубљани и Загребу. Друштвена управа је настојала да изазове повећање тражње и путем нижих цена. Продаја компримираних плинова које предузеће производи, а нарочито „дису-плина“ у току 1938 године опет је порасла. Нарочито мања индустриска и занатска предузећа све више увиђају предности које произлазе из употребе дису-плина. Знатну препреку за даље повећање потрошње у удаљенијим крајевима претстављају врло високи превозни трошкови, који су делом изазвани и тиме, што је амбалажа компримираних плинова ванредно тешка. Због тога се и подиже филијална фабрика у Алипашином Мосту.

Последња главна скупштина друштва донела је одлуку да се друштвена главница повиси са 4 на 8 милиона, с тим да се повишење на 6 милиона изврши одмах. Иначе, главница је првобитно износила 2 мил. дин., а на 4 мил. била је повишена на основу закључка главне скупштине од 12 септембра 1933 године.

Ево главних билансних позиција друштва „Ага-Руше“ за последње четири године.

Рачун изравнања

Актива:	1935	1936	1937	1938
	у хиљадама динара			
Земљиште	524	595	595	565
Зграде	1.308	1.366	1.329	1.118
Фабрички уређај	1.826	1.485	1.131	731
Инвентар	65	50	80	126
Алати	7	1	—	—
Инвест. укупно	3.730	3.497	3.135	2.540
Сиров. и матер.	4.398	4.596	4.565	4.999
Фабрикати	53	42	13	2
Благајна	16	10	4	3
Дужници	1.326	1.657	1.955	2.434
Губитак	267	287	41	—
Пасива:				
Главница	4.000	4.000	4.000	4.000
Разне резерве	—	—	—	—
Повериоци	5.791	6.089	5.714	5.623
Добитак-салдо	—	—	—	276
Збир биланса	9.791	10.089	9.714	9.978

У пасиви видимо да повериоци показују и даље тенденцију опадања. Са 10,33 мил. у 1930 они су постепено смањени на 5,79 мил. у 1935. У 1936 су били нешто порасли, али су до краја прошле године опет пали на 5,62 мил. дин. У билансу за 1938 као сопствена средства, поред главнице од 4 мил., исказане су и „разне резерве“ у укупном износу од 79 хиљ. дин.

Инвестиције су билансиране са 2,54 мил. Амортизација је вршена редовно, и то смањивањем набавне вредности инвестиција у активи. Само у току последњих 5 година амортизациони отписи су износили око 5 мил. динара. Иначе, набавна вредност инвестиција је скоро три пута већа од њихове билансне вредности. То је повољно. За нове инвестиције у 1938 издато је 700 хиљ. дин., а у току последње три године око 2,5 мил. То значи да су све старије инвестиције већ у целости описане. Повољан је и однос између инвестиција и сопствених средстава. Дужници износе 2,4 мил., за 480 хиљ. дин. више него крајем 1937. Ово повећање је изазвано порастом продаје. Залихе готових производа су увек сасвим незнатне. Насупрот томе залихе сировина и материјала су доста знатне. До 1932 износиле су редовно преко 5 мил. После тога кроз читав низ година кретале су се око 4,5 мил., а у току прошле године опет су повећане на непуних 5 мил. дин. Око 50% целокупне активе отпада на сировине и материјал, 25% на инвестиције и 25% на дужнике.

Рачун губитка и добитка

Расходи:	1935	1936	1937	1938
	у хиљадама динара			
Пренос губитка	591	267	287	41
Општи трошкови	614	663	688	799
Порези	96	195	138	183
Отписи	870	947	992	1.291
Добитак — салдо	—	—	—	276
Приходи:				
Од пословања	1.904	1.785	2.064	2.591
Пренос губитка	591	267	287	—

Губитак тек. г.	—	20	—	—
Добитак тек. г.	(— 324)	—	(— 246)	318
Збир прихода	2.171	2.072	2.105	2.591

Са 814 хиљ. у 1932 бруто,приходи су постепено били порасли на 1,9 мил. дин. у 1935. У току 1936 продаја кисеоника државним железницама била је врло слаба, тако да су у тој години у поређењу са претходном и бруто-приходи опет подбацили. После 1936 стално расте приватна потрошња „дису-плина“. Благодарећи томе опет показују тенденцију пораста и бруто-приходи. У 1938 они су износили 2,59 мил., за око 25% више него у 1937. Од тога је употребљено 799 хиљ. за опште трошкове, 183 хиљ. за порезе и 1,29 мил. за амортизацију инвестиција. Прошла пословна година закључена је са чистим добитком од 318 хиљ. дин. Како је пренос губитка из ранијих година износио 41 хиљ. дин., последњи биланс је закључен са салдом добитка од 276 хиљ. Тај износ је овако подељен: 120 хиљ. за исплату 3% дивиденде, 14 хиљ. за тантијему и 50 хиљ. за повећање резервног фонда, док је остатак од 92 хиљ. дин. пренет на нови рачун. До прошле године дивиденда није уопште дељена. Имали смо већ прилику да нагласимо да је неколико првих пословних година закључено са губицима. До краја 1933 укупни губитак је износио 740 хиљ. дин. 1936 година закључена је такође с малим губитком (20 хиљ. дин.) За 1934, 1935, 1937 и 1938 исказани су насупрот томе добици у укупном износу од 1 мил. 36 хиљ. На тај начин је пословање првих 10 пословних година закључено са салдом добитка од 276 хиљ. Даљих 79 хиљ. унето је у резервни фонд, а изгледа да је предузеће створило и извесне латентне резерве убрзаним отписивањем својих инвестиција. Међутим, висина тих латентних резерви свакако је још увек прилично скромна.

У управи су г. г.: Август Тости (претседник), Антон Крејчи и д-р Паја Протић (потпретседници), д-р Јанко Берце, д-р Ернст Давидис, д-р Цветко Грегорић, инж. Роберт Мадер, Курт Сисмајер и инж. Филип Аугуст Вајдман. У надзорном одбору налазила су се господа: Карл Руп, Георг Прелојтнер, Јохан Вотке и Франц Кеснер. Државни комесар је г. Мирослав Сенекковић.

TRGOVAČKA BANKA — CETINJE

I prošlogodišnji izveštaj Upravnog odbora Trgovačke banke na Cetinju prožet je pesimizmom. Zanatstvo i trgovina u Crnoj Gori bili su i prošle godine u zastoju. Cene stočarskih proizvoda, koje Crna Gora ima, popravile su se samo neznatno, a cene biljnih proizvoda, koje ona mora da kupuje, ostale su nepromenjene ili su čak i povećane, tako da privredni razvitak tih krajeva zaista još uvek daje povoda za ozbiljnu zabrinutost. Poverioci a naročito novčani zavodi nailazili su na teškoće i kod naplaćivanja svojih već dosuđenih potraživanja, što se ima pripisati slaboj ekspeditivnosti izvršnih vlasti. Kada se uzmu u obzir spomenute nepovoljne prilike, Trgovačkoj banci na Cetinju trebalo bi zbilja čestitati, što je uspela da i prošlu poslovnu godinu zaključi bez gubitaka. Inače, ni portfelj koji je predala Agrarnoj banci nije joj još obračunat. Pre nego što predemo na analizu bančinih završnih računa moramo spomenuti da je Banka 31 marta 1939 likvidirala svoju filijalu u Beranima. Blagodareći tome došlo je i do izvesnog smanjenja troškova. Banka je osnovana početkom 1909, tako da bi ove godine mogla da proslavi tridesetogodišnjicu svog rada.

Imovno stanje Trgovačke banke, Cetinje, i postignuti poslovni rezultati najbolje se vide iz sledećih podataka:

Račun izravnanja

Aktiva	1933	1934	1935	1938
		hiljadama dinara		
Gotovina	212	127	183	57
Menice	4.025	3.978	4.005	3.512
Hartije od vrednosti	390	374	410	570
Dužnici	1.668	1.545	1.612	2.186
Nepokretnosti	1.032	1.032	1.032	1.032
Inventar	70	70	67	49
Pasiva				
Glavnica	1.922	1.922	1.922	1.922
Rezervni fondovi	497	500	505	483
Penzioni fond	36	37	38	41
Stari ulozi na štednju	2.620	2.230	2.222	1.875
Novi ulozi na štednju	—	120	168	232
Poverioci	1.558	1.557	1.592	1.950
Reeskont kod Narodne banke	720	720	819	881
Neisplaćena dividenda	—	—	14	14
Čisti dobitak	28	27	28	8
Zbir bilansa	7.397	7.128	7.309	7.406
Ostave, garantije itd.	4.408	4.247	4.536	4.748

Račun gubitka i dobitka

Rashodi				
Kamata	426	291	219	215
Upravni troškovi	420	342	260	182
Porezi	—	—	17	11
Stanarina	—	—	28	18
Takse i pristojbe	—	—	11	9
Čisti dobitak	28	27	28	8
Prihodi				
Kamata	490	507	415	348
Provizije	335	41	47	15
Od nepokretnosti	107	98	83	76
Prenos dobitka	22	25	16	4
Zbir prihoda ili rashoda	954	671	562	443

Glavnica Trgovačke banke po statutima iznosi 2 mil., ali je do sada uplaćen samo 1 mil. 922 hilj. din. Rezervni fondovi iznose 483 hilj. To je 25% od glavnice. Stari ulozi na štednju smanjili su se prema prošloj godini za oko 200 hilj. i iznose 1,87 mil. Novi ulozi su opet nešto porasli i dostigli su visinu od 232 hilj. Za oko 200 hilj. din. porasli su prošle godine i poverioci, koji su krajem 1938 iskazani sa 1,95 mil. Inače, stanje reeskontnog kredita koji zavod uživa kod Narodne banke ne pokazuje bitnih promena i bilansirano je krajem 1938 sa 881 hilj. din. Ukupna tuđa sretstva iznose okruglo 5 mil. din., dok su sopstvena iskazana sa 2,4 mil. U poređenju sa prethodnom godinom bančin obrtni kapital povećan je per saldo za oko 100 hilj. dinara.

U skladu sa neznatnim povećanjem raspoloživih sredstava, Banka je i u prošloj godini samo u skromnom obimu proširila svoje poslovanje. Dužnici su porasli za nepunih 200 hilj., na 2,18 mil. Za 75 hilj. dinara je povećana i bilansna vrednost bančnih hartija od vrednosti, delom zbog dobitka na

kursnoj razlici. Najveću poziciju u aktivi pretstavlja menični portfelj, koji iznosi 3,51 mil. din., za 120 hilj. din. manje nego krajem 1937. Srazmerno vrlo važnu poziciju pretstavlja »nepokretnosti«, koje su bilansirane sa 1,03 mil. din., a sastoje se iz bančine palate na Cetinju, iz zgrade bančine filijale, jedne stambene kuće na Cetinju i zemlje u Andrijevići. Stvarna vrednost bančnih nepokretnosti je znatno veća od one iskazane u bilansu. Izvesnu latentnu rezervu ima banka i kod svog nameštaja, koji je krajem 1938 bilansiran sa 49 hilj., a stvarno vredi preko 100 hilj. din. Oko 47,5% bančine aktive otpada na menice, 29,5% na dužnike, 14,5% na nepokretnosti i nameštaj i 8,5% na hartije od vrednosti i gotovinu.

Zbir prihoda u 1938 iznosio je 440 hilj. din. Skoro 50% tog iznosa odnosno 215 hilj. din. otišlo je na pasivnu kamatu, a 40% odnosno 182 hilj. din. na upravne troškove. Već je pomenuto da su režiski troškovi u 1938 bili manji od onih iz 1937 i nekoliko prethodnih godina. Čisti dobitak za prošlu godinu iznosio je 8 hilj. din. Od toga je upotrebljena za otpis nameštaja 1 hilj. i za povećanje rezervnog fonda 1,6 hilj. din., dok je iznos od 5,5 hilj. prenet na novi račun.

U upravi Trgovačke banke, Cetinje, bila su gospoda: Aleksa V. Martinović (pretsednik), d-r Nikola Jergović, Marko Ivanović, Milo Vrbica, Jovo Radifković, Đuro Rolović, Mitar Lazović, Zef Šestani i Đorđe Stanić. U nadzornom odboru nalazila su se g.g.: Jovan Dapčević (pretsednik), Mihailo Biljanović, Marko Milošević, Novak Milošević i Ilija Prlja.

Читайте „НАРОДНО БЛАГОСТАЊЕ“

Сваки напредак у производњи и употреби, све знање и сва искуства, што су их од године 1866 стекли специјалисти наше организације која обухвата цео свет, примењују се код фабрикации
н а ш и х

GARGOYLE
МАЗИЗА

и дају им онај квалитет, који гарантује сигуран и економичан погон.

Jugoslovenska
STANDARD — VACUUM
Oil Company d. d.
ЗАГРЕБ БЕОГРАД